

Oplag, ligesom der ogsaa kom Orden i Apothek og Forbindssager.

Soldaters Koner og Enker, som var fulgt med til Krigsskuepladsen, levede under de frygteligste Forhold, ogsaa deres Kaar fik hun forbedret. Og under alt dette fandt hun dog Tid til at give sin personlige Hjælp til Soldaterne, hun opmuntrede de lidende, trøstede de døende, skrev Breve og sendte deres Penge hjem for dem. Mangen Gang blev hun hos dem i deres sidste Strid og ved Nattetide foretog hun sin berømte Vandring, som *Long-fellow* saa skønt har beskrevet, Uge efter Uge, Maaned efter Maaned, gik hun med sin lille Lampe hele det store Hospital over for at se, om alt var i Orden.

Hun naaede virkelig efter nogle Maaneders Forløb at faa sat saadan Skik paa Forholdene, at næsten alle anerkendte hendes overlegne Evner og Dygtighed. Hun havde den sjældne Egenskab at kunne faa Magt over Mennesker, saa de med Glæde adlød hende, derfor kunde hun ogsaa arbejde med saa forskelligartede Kræfter som katholske Søstre og protestantiske Sygeplejersker, ja endog blandt Sygepasserne sporedes hendes og hendes Hjelperes Indflydelse i høj Grad.

At en Kvinde paa en saa fremskudt Plads maatte være udsat for megen Kritik, er naturligt, hun mødte Modstand paa ethvert Punkt; men det var som om hun ved sin Takt, Stilfærdighed og Udholdenhed besejrede alt, og der er da ogsaa talrige Vidnesbyrd om, hvorledes mange af hendes Modstandere blev hendes ivrigste Beundrere og bedste Støtter i Arbejdet. Hjemme i England fandt hun god Støtte hos sine mange Venner; de sendte alt, hvad hun bad om til Soldaterne, skaffede mange flere Sygeplejersker og Hjælp til alle hendes praktiske Foretagender.

Efter at Hospitalet i Scutari var sat i forsvarlig Stand tilsaa Fl. Nightingale de andre Lazaretter, hun var jo Regeringens Udsending, og hjalp ogsaa her med Raad

og Daad. Paa en af de besværlige og farefulde Rejser, der var forbundet hermed, blev hun pludselig syg og var Døden meget nær, men en Maanedstid efter var hun atter — svag, men fuld af Iver — i sit vante Arbejde.

Fredslutningen kom i Marts 1856, men saa længe der endnu var syge og saarede blev Fl. Nightingale paa sin Post; hun sørgede for Læse- og Kaffestuer og Adspredelser for Reconvalescenterne, for at holde dem fra Drik og Svir, og hver Maaned sendtes der gennem hende over 1,000 Lstl. (ca. 18,000 Kr.) af Soldaternes Sold hjem til deres Familier, — i Smaasummer paa 20—30 Shillings.

Mange var de Kvinder, der ydede et vidunderligt og opofrende Arbejde under Krimkrigen, ja adskillige gav deres Liv; men som en Stjerne lyser hun over dem alle. I August kom hun hjem, stilfærdigt som hun var rejst. England strømmede over af Ros og Lovtaler over hendes Daad. Sultanen af Tyrkiet hædrede hende med Gaver. Dronningen af England dekorerede hende, og det engelske Folk samlede 50,000 Lstl. ind, hvoraf en stor Del var givet af hjemvendte Soldater; enhver ønskede at se hende og takke hende. Men intet Under, at hendes Helbred var nedbrudt. Skønt hun kun var 36 Aar gammel var hendes bedste Kraft opbrugt, og hun maatte opgive den praktiske Tjeneste, som hun elskede saa højt og egnede sig saa vidunderligt til. Hendes kære Soldaters Velfærd laa hende naturligvis stærkt paa Hjærte, stadig blev hun nu taget paa Raad i alle Sager, der vedkom Reformer indenfor Sygeplejen i Hæren, og hun har haft stor Indflydelse her ved sit Samarbejde med Krigsministeren, ligesom hendes Eksempel bar Frugt i Oprettelsen af det »Røde Kors«.

Hun ønskede, at de 50,000 Lstl. skulde anvendes til en Skole for Sygeplejersker, og til Trods for, at hun ikke selv kunde